

Wydawca: / Published by:

POLONIKA

Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa
Kulturowego za Granicą POLONIKA
ul. Małalińskiego 101, 02-549 Warszawa
e-mail: kontakt@polonika.pl
www.polonika.pl

Koordinacja prac wydawniczych: / Editorial co-ordination:

MATEUSZ FRANCAK

Tłumaczenie: / Translation:

MAŁGORZATA MATYSIK

Redakcja: / Edited by:

ANNA GÓRKA

Korekta: / Proof-reading:

RENATA GAJOWIAK, MARTA GRZEBIELA

Fotografie: / Photography:

NORBERT PIWOWARCZYK

Plany: / Plans:

BARTŁOMIEJ GUTOWSKI

Projekt graficzny: / Graphic design:

KATARZYNA BRZOSTOWSKA

Druk: / Printing:

DRUKARNIA AKAPIT SP. Z O.O.
ul. Węglowa 3, 20-481 Lublin

Copyright © Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą
POLONIKA, 2019

ISBN 978-83-66172-15-9

Institucja nadzorująca: / Supervisory institution:

MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

THE MINISTRY OF CULTURE AND NATIONAL HERITAGE

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Wydawca wykorzystuje fotografie na podstawie udzielonych przez autorów licencji i zgodnie z warunkami określonymi w umowach licencyjnych nie odpowiada za ewentualne naruszenia majątkowych praw autorskich osób trzecich w związku z wykorzystaniem fotografii w niniejszej publikacji.

The Publisher uses the photographs on the basis of licenses granted by the authors and in accordance with the terms and conditions specified in the license agreements is not responsible for any possible infringement of copyrights of third parties resulting from the use of the photographs in this publication.

The background of the entire page is a detailed photograph of a church dome's interior. The dome is painted with a light blue sky and features several circular frescoes depicting religious scenes, such as the Virgin Mary with the Christ Child and the Resurrection. The architecture is highly ornate, with gold leaf accents and decorative moldings. A large white circle is centered on the page, serving as a backdrop for the title and subtitle.

Parafie i kościoły polskie w Chicago

Polish parishes and churches
in Chicago

Spis treści

Table of Contents

Dorota Janiszewska-Jakubiak

Wstęp / Introduction 7

Jacek Gotębiowski

Parafie i kościoły polskie w Stanach Zjednoczonych Ameryki 11
Polish parishes and churches in the United States of America

Anna Sylwia Czyż

Kościół pw. św. Stanisława Kostki / St. Stanislaus Kostka Church 41

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

Kościół pw. Świętej Trójcy / Holy Trinity Church 53

Bartłomiej Gutowski

Kościół pw. św. Wojciecha / St. Adalbert Church 67

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny 81
Church of the Immaculate Conception

Bartłomiej Gutowski

Kościół pw. św. Józafata / St. Josaphat Church 91

Anna Sylwia Czyż

Kościół pw. św. Józefa / St. Joseph Church 103

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

Kościół pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy 115
St. Mary of Perpetual Help Church

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

Kościół pw. św. Cyryla i Metodego w Lemont 127
SS. Cyril and Methodius Church in Lemont

Anna Sylwia Czyż

Kościół pw. św. Jadwigi Śląskiej / St. Hedwig Church 139

Anna Sylwia Czyż

Kościół pw. św. Kazimierza / St. Casimir Church 151

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

Kościół pw. św. Jana Kantego / St. John Cantius Church 163

Bartłomiej Gutowski

Kościół pw. św. Michała Archanioła / St. Michael the Archangel Church 175

Bartłomiej Gutowski

Kościół pw. św. Andrzeja w Calumet City / St. Andrew Church in Calumet City 187

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

Bazylika pw. św. Jacka / St. Hyacinth Basilica 199

Bartłomiej Gutowski

Kościół pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Cicero 213

St. Mary of Czestochowa Church in Cicero

Bartłomiej Gutowski

Katedra pw. Wszystkich Świętych 225

All Saints Polish National Catholic Cathedral

Bartłomiej Gutowski

Kościół pw. bł. Salomei / Bl. Salomea Church 237

Katarzyna Chrudzimska-Uhera

Kościół pw. Matki Bożej Anielskiej / Church of St. Mary of the Angels 245

Anna Sylwia Czyż

Kościół pw. Świętych Młodzianków / Holy Innocents Church 257

Anna Sylwia Czyż

Kościół pw. św. Jana Bożego / St. John of God Church 269

Anna Sylwia Czyż

Kościół pw. św. Barbary / St. Barbara Church 279

Bibliografia / References 291

Norbert Piwowarczyk

Autor wszystkich fotografii / Author of all photography

Wstęp

Introduction

Kompleksowe badania kościołów i parafii polskich w Stanach Zjednoczonych Ameryki stały się w ostatnich latach niezwykle pilną potrzebą. Coraz częściej się zdarza, że bezpowrotnie tracimy dziedzictwo związane z życiem religijnym Polaków w USA. Na ten proces składa się kilka czynników, takich jak wewnętrzne migracje czy znacząco niższy napływ Polaków osiedlających się w Stanach Zjednoczonych. Parafie są likwidowane lub łączone z innymi wspólnotami. Z około tysiąca polskich ośrodków duszpasterskich pozostało mniej niż połowa i proces ten postępuje. Wiele świątyń zamknięto, sprzedano, część zburzono.

Nasi rodacy, którzy osiedlili się za oceanem, pozostawili po sobie materialne dziedzictwo będące świadectwem ich życia duchowego i kulturotwórczego. Nie zapominajmy, że ta spuścizna to element tożsamości nie tylko Polonii amerykańskiej, lecz także współczesnych mieszkańców naszego kraju. 100-lecie odzyskania przez Polskę Niepodległości stało się dobrą okazją, by przypominać jak istotny był wkład Polonii amerykańskiej w walkę o wolną Ojczyznę i tworzenie państwa polskiego.

Przywracana jest pamięć o roli polskich społeczności w rozwoju kościoła katolickiego w kraju, do którego Polacy wyjeżdżali z powodów ekonomicznych i politycznych. Wśród wychodźców byli uczestnicy zrywów narodowych, osoby, które opuszczały ojczyznę w obawie przed represjami ze strony państw zaborczych, a także emigranci polityczni, którzy trafili do Ameryki po II wojnie światowej i w czasach rządów komunistycznych w Polsce. Dlatego badania dotyczące parafii i świątyń to również historia życia społecznego i kulturalnego

In recent years comprehensive research into Polish churches and parishes in the United States of America has become both crucially important and extremely urgent. It is more and more often the case that the heritage associated with the religious life of Poles in the United States is irretrievably lost. This process is determined by various factors, such as internal migrations or a significantly lower influx of Poles settling in the United States. Parishes are being closed down or merged with other communities. Out of about a thousand Polish parishes only less than a half still function and this process continues. Many churches have been closed, sold or demolished.

Our compatriots who settled overseas left behind a material heritage that bears witness to their spiritual and cultural life. Let us not forget that this legacy is an element of the identity not only of the Polish American community, but also of the contemporary inhabitants of our country. The 100th anniversary of the reinstatement of Poland's independence is a good opportunity to bring forth the importance of the contribution of the Polish Diaspora in America to the struggle for the free Homeland and the creation of the Polish state.

It has to be remembered that the role of Polish communities in the development of the Catholic Church in the country where Poles settled for economic and political reasons was fundamental. The Polish Diaspora in the USA included participants of national uprisings, people who left their homeland for fear of repressions from the partitioning states, as well as political emigrants who came to America after World War II and during the com-

Polaków w Stanach Zjednoczonych. Pamiętać należy, iż przy placówkach duszpasterskich powstawały szkoły, nauczano języka polskiego, tworzone organizacje zrzeszające Polaków, wydawano gazety, publikowano książki, działały chóry, zespoły muzyczne i taneczne, teatry, odbywały się wystawy, organizowano koncerty, prowadzono działalność charytatywną.

Odpowiedzią na pilną konieczność opisu działalności wspólnot zgromadzonych wokół ośrodków duszpasterskich, zabezpieczenia i opracowania materiałów archiwalnych, a także przekazów ustnych oraz potrzeba kompleksowej inwentaryzacji świątyń budowanych bądź przejmowanych w ubiegłych stuleciach na potrzeby polskich parafii, stał się projekt „Parafie i kościoły polskie w USA”. Uczestniczą w nim naukowcy z Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Projekt, objęty patronatem prof. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz ks. bpa dr. Wiesława Lechowicza, Delegata Komisji Episkopatu Polski ds. Duszpasterstwa Emigracji Polskiej, jest realizowany od 2017 r. Finansowanie prac stało się możliwe dzięki funduszom Programu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą”, których beneficjentem jest Towarzystwo Przyjaciół KUL. W 2018 r. do współpracy w ramach projektu włączył się Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA, który m.in. wspiera finansowo wydawanie publikacji. Pierwsza, jaką oddajemy do rąk Czytelników, to album poświęcony niezwykłym świątyniom diecezji chicagowskiej, bogato ilustrowany znakomitymi fotografiami Norberta Piwowarczyka. W książce ukazano tzw. polskie katedry (Polish Cathedrals), budowle oszałamiające skalą i bogactwem wyposażenia.

munist rule in Poland. Therefore, research on parishes and temples reveals the history of the social and cultural life of Poles in the United States. Pastoral institutions established schools, taught the Polish language, created organizations associating the Poles in exile, published newspapers and books, organized choirs, music and dance groups and theatres, held exhibitions, organized concerts and conducted charity activities.

The urgent need to describe the activities of communities gathered around pastoral centers, to secure and process archival materials and oral accounts, and to create a comprehensive inventory of temples built or taken over for the needs of Polish parishes in the past centuries, was met by the project “Polish Parishes and Churches in the USA”. Its participants are scientists from the Center for Research on the Polish Diaspora and Pastoral Care Abroad of the John Paul II Catholic University of Lublin and the Art History Institute of Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw.

The project, under the patronage of Professor Piotr Gliński, Deputy Prime Minister and Minister of Culture and National Heritage, as well as Bishop Wiesław Lechowicz, Delegate of the Polish Episcopate's Commission for the Pastoral Ministry of Polish Emigration, has been implemented since 2017. Financing the works became possible thanks to the funds of the Program of the Minister of Culture and National Heritage “Protection of Cultural Heritage Abroad”, whose beneficiary is the Society of Friends of the Catholic University of Lublin. In 2018 the National Institute of Polish Cultural Heritage Abroad POLONIKA joined the cooperation within the project, inter alia by financing publishing work. The first publication we give to the Readers is a book on the extraordinary temples of the Chicago diocese, richly illustrated with excellent photographs by Norbert Piwowarczyk. The special group of churches presented in the book are the so-called Polish Cathedrals, the characteristic feature of which is an imposing scale and richness of furnishings.

O stronę merytoryczną albumu zadbali uczestniczący w projekcie naukowcy z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Autorką szaty graficznej jest Katarzyna Brzostowska. Koordynację procesu wydawniczego zawdzięczamy pracownikom działu Instytutu POLONIKA „Popularyzacja polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą”, kierowanego przez dr Magdalenę Gutowską.

Prezentując pierwszy tom cyklu albumowych publikacji poświęconych parafiom i kościołom polskim w Stanach Zjednoczonych, mamy nadzieję, że uda się przybliżyć szerokiemu gronu Czytelników istotne wątki związane z polską obecnością poza granicami kraju oraz znaczeniem duchowego i kulturowego dziedzictwa Polonii amerykańskiej.

The content of the publication was provided by the scientists from the Catholic University of Lublin and the Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw participating in the project. The author of the graphic design is Katarzyna Brzostowska. We owe the coordination of the publishing process to the POLONIKA Institute's Popularization of Polish Cultural Heritage Abroad Department, headed by Magdalena Gutowska, Ph.D.

Presenting the first volume in the series of publications devoted to Polish parishes and churches in the United States we hope that we will be able to familiarize a wide range of readers with important topics related to the Polish presence abroad and the importance of the spiritual and cultural heritage of the Polish American community.

DOROTA JANISZEWSKA-JAKUBIAK

Dyrektor Narodowego Instytutu
Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą
POLONIKA

Director of the POLONIKA National Institute
of Polish Cultural Heritage Abroad

